

ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΙΣΜΟΣ: Η ΓΥΝΑΙΚΑ-ΜΗΤΕΡΑ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗ*

Αφροδίτη Αθανασοπούλου

Στην εργασία αυτή εξετάζω το θέμα της γυναίκας-μητέρας στα ποιήματα που περιέχονται στον Α' τόμο της συγκεντρωτικής έκδοσης των έργων του Λειβαδίτη,¹ με έμφαση σε 3 βασικές συνθέσεις του: τη *Συμφωνία αρ. 1* (1957), τις *Γυναίκες με τ' αλογίσια μάτια* (1958) και την *Καντάτα* (1960), καθώς και στα ποιήματα που περιλαμβάνονται στο τέλος του τόμου, χρονολογημένα μεταξύ 1958-1964, μεταξύ των οποίων και η σύνθεση *Οι τελευταίοι* (1966). Οι συνθέσεις και τα ποιήματα αυτά, σύμφωνα με την ισχύουσα περιοδολόγηση, βρίσκονται στο μεταίχμιο μεταξύ της πρώιμης («στρατευμένης») και της ώριμης («υπαρξιστικής») φάσης του ποιητή και, από την άποψη του θεματικού δίπτυχου που εδώ ενδιαφέρει, διαγράφουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί η προσέγγιση του κόσμου των γυναικών και της μορφής της μητέρας στην ποιητική του Λειβαδίτη.²

Θα ξεκινήσω από τον κόσμο των γυναικών.

Η γυναίκα συνδέεται με τη γη (Α 287, 327, 342), το αίμα (288) και, κυρίως, τη σπορά και τη γέννα.³ Εν ολίγοις, ο Λειβαδίτης, μέσω αρσενικών και θηλυκών προσωπείων, αποδίδει στη γυναίκα τις αρχέγονες ιδιότητες της Μεγάλης Μητέρας, της Μητέρας-Φύσης ή Μάνας-Γης. Ιδού μερικά αντιπροσωπευτικά παραθέματα από την *Καντάτα*:

(μιλάει ο χορός των γυναικών)

*Η γη είναι το προσκεφάλι που ακουμπήσαμε κι ονειρευτήκαμε,
ενώ το κορμί μας ξεχείλιζε απ' τα όνειρα και της παρθενιάς το γάλα.*

*Η γη είναι το κρεβάτι που μας αγκάλιασαν οι άντρες μας
και μπήκαν μέσα μας βαθειά, ώσπου ξαναγεννήθηκαν σε μικρά, άφταιγα
παιδιά.*

Η γη ήταν η μεγάλη ευτυχία που ζήσαμε, κι ο πικρός τάφος που μας περιμένει.

*Η γη είναι που κάθε νύχτα πίνει τα δάκρυά μας
και γίνηκαν αυτά τα δυνατά ποτάμια και τούτα δω τα πολυστέναχτα βιολιά.*

Η γη είναι η γη μας.

(Α 327, πβ. 287 όπου, χαρακτηριστικά, η «γη» επαναλαμβάνεται 4 απανωτές φορές ως προσδιοριστικό των γυναικών)

* Εισήγηση στο 35ο Συμπόσιο Ποίησης, 2-3 Ιουλίου 2016, Πανεπιστήμιο Πατρών.